

MILJØ-
DIREKTORATET

FAKTAARK
M-629 | 2016

Resirkulert plast. Foto: ©iStock.com/David Silverman

Miljøkrav for produksjon av plastbaserte produkter

Produsenter av plastbaserte produkter er underlagt en rekke miljøkrav. I dette faktaarket finner du de viktigste som gjelder din bedrift

Hvilket regelverk gjelder for din bedrift?

Forurensningsloven § 7 om plikt til å unngå forurensning

Bestemmelsen sier at ingen kan ha, gjøre eller sette i verk noe som fører til forurensning eller fare for forurensning. Dette betyr at bedriften har en plikt til å unngå forurensning eller fare for forurensning, og vil være ansvarlig for de miljøskader som kan oppstå som følge av driften.

Internkontrollforskriften

§ 5 pålegger den som driver en aktivitet å kartlegge farer og vurdere risiko, samt utarbeide planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Virksomheten skal også iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i HMS-lovgivningen.

Forurensningsloven § 32 om håndtering av næringsavfall

Bestemmelsen sier hvordan bedriften skal håndtere sitt ordinære avfall, lagring, levering mv.

Avfallsforskriften Kapittel 11 om farlig avfall

Kapittelet bestemmer hva som er farlig avfall og hvordan farlig avfall skal håndteres, lagres, deklareres og leveres.

Produktkontrolloven § 3 om plikt til aktsomhet

Virksomheter som bruker eller på annen måte behandler produkter som kan føre til skade på helse og miljø, skal vise aktsomhet og treffe rimelige tiltak for å forebygge og begrense slik virkning.

Produktkontrolloven § 3a om substitusjonsplikt

Virksomheter som bruker produkter med innhold av kjemisk stoff som kan føre til skade på helse og miljø skal vurdere om det finnes alternative produkter som har lavere risiko for slik virkning.

Forurensningsforskriften kap. 18 om tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall

Virksomheter som har tanker for petroleumsprodukter på mer enn 10 m³ eller tanker for andre farlige kjemikalier og farlig avfall over 2 m³, er omfattet av forskriften.

Hva forventes av din bedrift?

Internkontroll

Internkontrollen skal sikre at virksomheten kjenner til det regelverket som gjelder for den og at de har nødvendige rutiner som sikrer at krav stilt i regelverket overholdes.

Bedriften må gjennom sitt internkontrollsystem dokumentere at de har et bevisst forhold til hvilken risiko virksomheten kan utgjøre for miljøet.

Hvilke hendelser kan for eksempel oppstå?
Hvilke tiltak skal settes inn dersom noe skjer?

Bedriften må som et minimum vurdere risiko for forurensning og skade på miljøet ved:

- akuttutslipp, og sannsynligheten for at dette kan oppstå.
- utslipp til vann, eks. vask og spyling
- håndtering/lagring av farlig avfall
- bruk og lagring av kjemikalier

Farlig avfall må sorteres og oppbevares forsvarlig før levering til godkjent mottak.

Foto: Isabel Thelin, Miljødirektoratet

Hvordan håndtere farlig avfall?

Virksomheten har selv ansvar for å undersøke om avfall som oppstår er farlig avfall.

De viktigste bestemmelsene om farlig avfall står i avfallsforskriften kapittel 11.

Farlig avfall oppstår fra kjemikalierester og emballasje fra tilsetningsstoffer og overflatebehandlingsstoffer som brukes i produksjon av plastprodukter som for eksempel støping, smelting, forming, vikling, montering, sliping, rensing og andre prosesser.

Vanlige farlig avfallstyper fra produksjon av plastbaserte produkter er blant annet: organiske løsemidler, avfall fra tilsetningsstoffer som inneholder farlige stoffer, alle typer maling, lim og lakk, avfall fra fjerning av maling og lakk, avfall av klebemidler og tetningsmasse, polymeriserende stoff, avfall fra sliping som inneholder farlige stoffer, herdere, organiske peroksid, mv.

Andre farlig avfallstyper som kan oppstå er: Spillolje, oljefilter, batterier, spraybokser, lysstoffrør mv.

Farlig avfall skal lagres forsvarlig og leveres godkjent mottak

- Farlig avfall må lagres forsvarlig uten fare for lekkasje, helst under tak.
- Farlig avfall kan ikke lagres på bedriftsområdet i mer enn 1 år, før det leveres godkjent returselskap.
- Farlig avfall skal ikke blandes med ordinært næringsavfall
- Det er forbudt både å brenne og grave ned avfall
- Det er forbudt å tømme farlig avfall ute eller i avløpet

Bedriften må ha rutiner for håndtering av farlig avfall innarbeidet i sin internkontroll.

Farlig avfall må deklarerer

Deklareringen gjøres elektronisk på Avfallsdeklarering.no

Hvordan håndtere kjemikalier?

Bedriften skal kjenne til og overholde aktuelt kjemikalier regelverk.

Farlige stoffer i plastmaterialer

Plastmaterialer representerer en stor gruppe av organiske polymerer med ulike bruksområder. Egenskapene til plastmaterialene kan endres gjennom bruken av tilsetningsstoffer som fargestoffer, myknere, stabilisatorer, flammehemmere, skummidler og biocider mv.

Aktsomhetsplikten

Du har plikt til å finne ut hvilke kjemikalier virksomheten bruker som kan utgjøre en fare, og vurdere risikoen disse kan utgjøre for ytre miljø.

Hvilke skadelige egenskaper produktet kan ha, og hvor sannsynlig er det at de skadelige egenskapene er en fare for miljøet?

Virksomheten skal også vurdere hvilke tiltak som er nødvendige for å beskytte ytre miljø.

Bedriften skal:

- ha oversikt over hvilke kjemikalier som benyttes i virksomheten med tilhørende kjemikaliedokumentasjon
- sørge for at oppdaterte sikkerhetsdatablad er tilgjengelige

Substitusjonsplikten

Lovverket stiller krav om at du skal vurdere om de produktene du bruker som inneholder farlige kjemikalier, kan erstattes av mindre farlige alternativer.

Alle vurderinger som blir gjort i forhold til substitusjon skal dokumenteres skriftlig i bedriftens internkontroll.

Bedriften skal:

- ha rutiner for å sikre at forbudte stoffer ikke brukes
- kunne dokumentere substitusjonsvurderinger for farlige kjemikalier

*Kjemikalietanker med oppsamlingskar.
Foto: Helle Fagerli, Miljødirektoratet*

Eksempler på farlige stoffer som kan inngå i plastmaterialer

Bisfenol A - kan brukes i epoksy/harpiks-

blandinger og som antioksidant og UV-stabilisator
Bromerte flammehemmere - brukes som brann-

hemmende midler i noen produkter
Kvikksølv (Hg) - kan brukes som katalysator i pro-

duksjonen av polyuretan
Arsen, tinnorganiske forbindelser og triklosan -

kan brukes som biocid i plast
Kadmium (Cd), bly (Pb) og krom (Cr) - kan inngå i

fargestoffer/pigmentering

PFOA (perfluoroktansyre) - kan brukes som hjelpestoff i produksjonen av fluorplast

Ftalater - kan brukes som mykgjørere i PVC-plast

Import av kjemikalier og forbudte stoffer

Som kjemalieimportør du underlagt en rekke plikter og regelverk. Importører er ansvarlige for at deres produkter overholder kjemikalie-regelverket og ikke inneholder regulerte stoffer over de gjeldende grenseverdiene.

Kjemikaliebestemmelser finnes blant annet i produktkontrollen og produktforskriften. Det felleseuropeiske kjemikalier regelverket REACH gjelder i EU/EØS og inneholder blant annet restriksjoner for bruk av visse kjemikalier i prosesser og produkter.

Flere av stoffene nevnt over er strengt regulert i kjemikalier regelverket i Norge og EU/EØS, blant annet kvikksølv, kadmium, PFOA og ftalater. Du må derfor være ekstra oppmerksom dersom din bedrift importerer kjemikalier fra land utenfor EU/EØS (se link til veiledning for kjemalieimportører på siste side).

FAKTA: KJEMIKALIER

Miljøvernmyndighetenes mål er at utslipp og bruk av kjemikalier ikke skal gi helseskader eller skade naturens evne til produksjon og selvfornyelse. Målet for de farligste kjemikalierne er at konsentrasjonene i miljøet skal ned mot bakgrunnsnivået for naturlig forekommende stoffer, og bli tilnærmet null for forbindelsene som er menneskeskapte.

FAKTA: FARLIG AVFALL

Farlig avfall inneholder helse- og miljøfarlige stoffer. Farlig avfall på avveie kan føre til at miljøgifter spres og hoper seg opp i naturen. [Kapittel 11 i avfallsforskriften](#) omhandler farlig avfall. Den Europeiske avfallslisten står i vedlegg 1 til forskriften. Der finner du EAL-kodene for deklarerings av farlig avfall som oppstår i virksomheter som produserer plastbaserte produkter.

FAKTA: HVEM FØLGER OPP REGELVERKET?

Fylkesmannen er forurensningsmyndighet og tilsynsmyndighet for bransjen *Produksjon av plast- og glassfiberprodukter*. Fylkesmannen følger opp bransjens etterlevelse av forurensningsregelverket, avfallsregelverket, internkontrollforskriften og produktkontrollloven §§ 3 og 3a.

Miljødirektoratet er myndighet etter kjemikalierregelverket for produsenter og importører av kjemikalier.

NYTTIGE LENKER

Kjemikalier:

[Substitusjonsveileder](#)—veileder til substitusjonsplikten

[Faktaark M-104 | 2015 Substitusjonsplikten](#)

[Kjemikalieveileder for importører](#)— hjelp til å få oversikt over plikter og regelverk for virksomheter som importerer kjemikalier

[Forbud og begrensninger av kjemikalier under REACH-regelverket](#)— Liste over forbud knyttet til stoff, stoffblandinger eller produkter, for aktører i EU/EØS-området.

[Miljødirektoratets temasider om kjemikalier](#)

[Kjemikalier og miljøgifter på miljøstatus.no](#)

[Faktaark M-285 | 2014 Sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier](#)

[Faktaark M-373 | 2015 Elektronisk deklarerings til produktregisteret](#)—for importører av kjemikalier

Avfall:

[Elektronisk avfallsdeklarerings](#)— informasjon og veiledning til elektronisk avfallsdeklarerings

[Om farlig avfall](#)—miljødirektoratets temasider om farlig avfall

[Faktaark M-550 | 2016 Har virksomheten din farlig avfall?](#)

Regelverk:

www.lovdata.no

www.regelhjelp.no

For mer informasjon kontakt fylkesmannen
www.fylkesmannen.no